

חג החנוכה – אגרת מדע לעובדים בארגוני בריאות

חג החנוכה תשע"ט חל בין 2 בדצמבר 2018 (ערב הדלקת נר ראשון) לבין 10 בדצמבר 2018 (היום שלאחר הדלקת נר שמיני).

רקע כללי

במסורת היהודית מציינים את חנוכה לזכר הניצחון במרד החשמונאים, נס פך השמן וחנוכתו מחדש של בית המקדש. החג מצוין בהודיה, באמירת 'הלל' ובהדלקת נרות החנוכה.

משך החג - שמונה ימים מכ"ה בכסלו. נר ראשון יודלק ביום ראשון בערב ה- 2.12.2018 ונר שמיני ואחרון יודלק ביום ראשון בערב 9.12.18.

הדלקת נרות החנוכה היא אחת משבע המצוות שקבעו חז"ל. המצווה היא להדליק נרות (בסדר עולה) בכל ערב מערבי החנוכה, לאחר שקיעת החמה או עם צאת הכוכבים. ההדלקה נעשית בפתח הבית, החצר או חלון הבית, במקום הנראה לעוברים ושבים - כדי לפרסם את הנס. בשמונת ימי חנוכה אין הגבלה על עשיית מלאכה אך בשל העובדה שמדובר בימים של שמחה אסור להספיד בהם את המת או להתענות.

בין מנהגי החג - אכילת מאכלים מטוגנים (כגון לביבות וסופגניות), הזכרת ניסי החג, משחק בסביבוים וחלוקת "דמי חנוכה" לעניים ולילדים.

מידע שימושי לצוות ועצות להתייחסות בתקופה זו:

- **סדר היום:** כאמור, בימי החנוכה פרט לאיסור על הספד ותענית, אין מגבלות על "עשיית מלאכה".
- **הסעדה:** נהוג לציין את החג באכילת לביבות מטוגנות וסופגניות. חשוב לבדוק הנחיות רפואיות ומגבלות כגון השמנה וסוכרת, ולהתייעץ עם הגורמים הרפואיים והתזונתיים לפני הגשה של מאכלים אלו.
- **תרופות וטיפולים:** אין התייחסות מיוחדת לנטילת תרופות, או מניעה לקבל טיפולים רפואיים. ייתכן ובשל התכנסויות משפחתיות לרגל החג תהיינה בקשות לדחיית טיפול שאינו חיוני.
- **הדלקת נרות:** רצוי להקצות אזורים במחלקות, שבהם יוכלו מטופלים ומשפחותיהם להדליק נרות, מבלי שיפריעו למטופלים אחרים, ותוך התחשבות במגבלות בטיחותיות. מומלץ לבחור את המקום תוך יעוץ הלכתי שייקח בחשבון, יחד עם כללי הבטיחות הנדרשים, גם עמידה בכללי ההלכה.
- כדאי לדעת שפעמים רבות ההנחיה ההלכתית היא שאין על המאושפז להדליק נרות בביה"ח אלא ידליקו בעבורו בביתו, תלוי במשך האשפוז, במצבו המשפחתי ועוד.
- **ביקורים:** על רקע הנהג לקיים התכנסויות משפחתיות בימי החנוכה. משפחות רבות יבקשו לשהות עם בני המשפחה המאושפזים בבתי החולים. לפיכך, יש לצפות לתנועה רבה של מבקרים בסמוך למועדי הדלקת הנרות, ובכלל.
- **פעילויות מקצועיות:** בשל מועד הדלקת הנרות בחיק המשפחה, מומלץ להתאים את מועד סיום ההשתלמויות למועדי הדלקת הנרות.
- **צוות:** בשל הרצון לשהות בבית בזמן הדלקת נרות תיתכנה בקשות לשיבוץ שלא יכלול משמרות ערב בימי החג וכדאי להיערך לבקשות אלו מבעוד מועד. אנשי הצוות הרפואי הנמצאים בזמן הדלקת הנרות במשמרת יכולים למנות מראש שליח שידליק את הנרות עבורם.
- לנשים יוחד מנהג מיוחד בחנוכה, בשל חלקה של יהודית אחותו של יהודה המכבי במלחמת החשמונאים. המנהג הוא שנשים נמנעות ממלאכה מהדלקת נרות למשך חצי שעה, בשעה שמדליקים נרות בביתן – כדאי להיערך לאפשר מנהג זה לנשות הצוות העובדות במשמרות בזמן הדלקת הנרות.
- **פעילויות לילדים:** מומלץ לארגון לארגן פעילויות שמשקפות את אירת החג עבור ילדים המטופלים בארגון, לדוגמה: הדלקת נרות, שירי חנוכה, חלוקת סופגניות ודמי חנוכה ומשחקי סביבוים.
- **הדלקת נרות בארגון:** פעמים רבות קיימת רגישות לפעילות הדלקת הנרות, כשהיא נעשית שלא על פי ההלכה זאת במיוחד כשמדליקים נרות ומברכים עליהם ("הזכרת שם שמיים לבטלה"). במידה ורוצים לקיים את טקס הדלקת הנרות שלא במועדו וכהלכתו, מומלץ להימנע מברכה עם הזכרת שם שמיים.

המרכז הבין-תרבותי לירושלים רוצה להודות לרב צבי פורת, רב פוסק ויעוץ הלכתי, ביה"ח אלי"ן וביה"ח שיבא-תל השומר, על הערותיו ההלכתיות הנזכרות באגרת זו. תודה לאלו שיעצו בהכנת האגרת ולצוות מהמרכז הבין-תרבותי: אורנה שני, ד"ר חגי אגמון-שניר וד"ר מיכל שוסטר

בכל מקרה, אין לראות בדף זה משום יעוץ הלכתי או רפואי.

אגרות מידע נוספות לגבי חגים ומועדים בארגוני בריאות ניתן למצוא [בדף הפרסומים של המרכז הבין-תרבותי לירושלים](http://jicc.org.il/heb) (<http://jicc.org.il/heb>)